

FOLKPARTIETS PROGRAM

Av partimötet antaget den 11 Juni 1944

Folkpartiet är ett demokratiskt parti, som vill värna de liberala grundsatserna om frihet, rättvisa och humanitet. Respekt för människovärdet och för den enskildes rätt skall präglade statens förhållande till individerna. Det politiska arbetet bör främja samhällets ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och ge envar medborgare den utbildning, den trygghet och det välstånd, som utvecklingen möjliggör. Lika rätt bör gälla för män och kvinnor. Partiet kräver tanke-, yttrande- och tryckfrihet, näringsfrihet samt frihet och rätt till arbete. Andliga och kulturella värden skola skyddas.

Samhällsordningen.

Att bevara och utveckla den folkliga självstyrelsen är en av folkpartiets huvuduppgifter. Varje hot mot demokratin och varje slag av diktatursträvande skall avvisas, från vilket håll det än må komma. Den lagbundna rättsordningen skall skyddas som ett dyrbart arv och utbyggas efter hand som utvecklingen fortskrider.

Riksdagens ställning bör stärkas och den kommunala självstyrelsen bevaras. En långtgående centralisering i förvaltningen måste undvikas.

Valsystemet bör reformeras i sådan riktning att personval främjas och större rättvisa ernås vid mandatfördelningen.

Självständigt verkande intresseorganisationer äro en värdefull del av det demokratiska samhället. De få dock icke tillåtas utöva obehörigt tvång mot enskilda medborgare. Tendenser att politiskt splittra folket i intressegrupper böra motarbetas.

Utrikespolitiken.

Folkpartiet hävdar grundsatsen om en fredlig och på rätten uppbyggd sammanlevnad mellan folken. Sverige bör medverka till skapandet av en sådan, ordning samt påtaga sig de förpliktelser, som denna medverkan kräver. Därvid bör förtroendefullt och nära samarbete etableras med våra nordiska grannländer. Sverige bör understödja strävandena till ett omfattande och fritt varuutbyte länderna emellan.

Försvarsfrågan.

Så länge världsförhållandena kräva ett militärt försvar måste de härför nödvändiga uppoffringarna göras och vår värnkraft uppehållas efter tidslägets krav. Effektivitet och sparsamhet vid användningen av de ekonomiska resurserna är en viktig förutsättning för att bevara folkets förtroende för försvaret. De personliga bördorna böra rättvist avvägas. En demokratisk anda skall präglade förhållandet mellan befäl och trupp.

Näringspolitiken.

Den ekonomiska och sociala politikens främsta mål är att åt medborgarna bereda trygghet med bevarad frihet och ökat välstånd.

Folkpartiet ser i enskild företagsamhet och äganderätt samt i näringsfriheten de bästa förutsättningarna för ett blomstrande näringsliv. Av krisförhållanden framtvingade avsteg från dessa grundsatser böra avvecklas så snart läget tillåter. Ett av staten behärskat näringsliv skulle i längden bli en fara för den enskildes medborgerliga frihet. Försök att varaktigt utvidga det statliga inflytandet över det ekonomiska

livet böra därför motarbetas.

Truster och andra monopolbildningar skola verksamt övervakas så att näringsfriheten skyddas även mot därifrån kommande faror. Partiet vill verka för att handel, hantverk, småindustri och hemslöjd beredas förbättrade villkor och för en fri utveckling av kommunikationsväsendet.

Stat och näringsliv böra samverka i syfte att utjämna konjunkturväxlingarna och mildra ekonomiska depressioner.

Jordbruket.

Landets modernäring är alltjämt en huvudfaktor i vårt ekonomiska liv. Ett självständigt och bärkraftigt jordbruk är en av de grundvalar, varpå vår samhällsbyggnad vilar. Arbetet på dess höjande bör därför planmässigt fullföljas och betingelserna för jordbrukets folk förbättras till likställighet med andra grupper. Partiet vill därtill verka för att småbrukare, fiskare och trädgårdsodlare beredas existensvillkor.

Rationaliseringsarbetet inom jordbruket bör av statsmakterna främjas och kraftiga åtgärder vidtagas i syfte att förvandla svaga och ofullständiga brukningsdelar till bärkraftiga enheter.

Socialpolitiken.

Att avskaffa fattigdomen är ett av de stora målen för samhällsarbetet. Förutsättningen för framgång däri är att den enskildes ansträngningar fogas till samhällets åtgärder. Därför bör medborgarnas vilja att trygga sin existens på alla sätt stärkas och det allmännas hjälpåtgärder avvägas med hänsyn härtill. I överensstämmelse härmed är en fortsatt utbyggnad av socialförsäkringen i syfte att bereda ökad trygghet vid sjukdom och arbetslöshet angelägen. Frågorna rörande folkpension och pension åt anställda böra lösas så att resultatet blir en så långt möjligt bekymmerfri ålderdom för alla. Planerna på en samordning av socialhjälpens skilda grenar böra fullföljas. Stat och kommun böra underlätta tillkomsten av goda och billiga bostäder och främja en ändamålsenlig samhällsplanering.

Åtgärder som befordra freden på arbetsmarknaden och begränsa arbetslösheten äro naturliga led i strävandena att tillfullo utnyttja landets produktiva resurser. I främsta rummet skola ansträngningarna inriktas på att uppehålla en god sysselsättning inom det normala produktionslivet. Samhälleliga hjälpåtgärder böra icke begränsa arbetskraftens rörlighet eller försvåra återgång till normala försörjningsförhållanden. De partiellt arbetsföras inordnande i arbetslivet skall eftersträvas.

Befolkningspolitiken.

Omfattande åtgärder krävas för att skapa goda förutsättningar för familjebildning, lätta försörjningsbördorna för familjer med barn samt förbättra förlossningsvården och åstadkomma en rationell hälsokontroll för barn och ungdom.

Den pågående folkomflyttningen från landsbygden till städer och samhällen kräver statsmakternas särskilda uppmärksamhet. Härvid bör eftersträvas, att levnadsbetingelserna på landsbygden göras likvärdiga med städernas.

Finans- och skattepolitik.

Den fasta grunden för statlig och enskild ekonomi är ett stabilt penningvärde. Statens penningpolitik bör ordnas med sikte på detta faktum och så att sparande och enskild kapitalbildning främjas.

Folkpartiet kräver sparsamhet i den allmänna hushållningen, begränsning av förvaltningsapparaten och en sund budgetpolitik.

Inkomstbeskattningen bör hållas vid en rimlig nivå och anpassas efter skattedragarnas bärkraft. De indirekta skatterna böra företrädesvis läggas på lyx- och överflödsförbrukning. Den kommunala skatteutjämningen bör fullföljas, främst genom, att staten påtager sig en större del av utgifterna för allmänna samhällsändamål.

En reform av skatteuppbörden bör snarast genomföras.

Undervisning.

Åt varje medborgare bör möjlighet ges till en efter hans anlag avpassad utbildning. I ett rikt förgrenat skolväsen skall folkskolan utgöra den allmänna grundskolan. Det praktiska livets krav på lämpligt avpassade utbildningsvägar bör mer än hittills skett tillgodoses, bl. a. genom vidgad yrkesutbildning. Det fria folkbildningsarbetet skall kraftigt stödjas. För alla samhällsgruppers ungdom på land som i stad böra bildningsvägarna göras så långt möjligt lika tillgängliga.

Karaktärsdanning och personlighetsutveckling böra klart fattas som en uppfostrans huvudangelägenhet. Undervisningsväsendet skall inriktas på en demokratisk medborgarfostran i enlighet med hemmets och samhällslivets krav.

Till vetenskap och forskning bör lämnas tillräckligt ekonomiskt stöd, så att vårt lands kulturella utveckling främjas och näringslivets internationella konkurrenskraft stärkes.

Nykterhetsfrågan.

Folkpartiet ser i bekämpandet av alkoholskadorna en av sina främsta uppgifter. Partiet vill därför verka för rusdrycksbrukets tillbakaträngande genom upplysning, lagstiftning och beskattning. Nykterhetsvården bör utvidgas och förbättras. Det enskilda vinstintresset bör så långt möjligt avlägsnas och den kommunala självbestämmningsrätten hävdas. Den lagstadgade undervisningen angående alkoholfaran bör göras effektiv och ungdomen skyddas från att komma under alkoholbrukets inflytande. Den olaga rusdryckstrafiken bör med alla till buds stående medel stävjas.

Folkets andliga och fysiska hälsa.

Vårt folks andliga och fysiska hälsa skall genom förebyggande och uppbyggande åtgärder stärkas. Allt som leder till folkstammens försämring och sedernas urartning motarbetas. Ideella folkrörelser och ungdomsorganisationer böra uppmuntras och stödjas. I samverkan med dem bör samhället kraftigt utveckla möjligheterna till god och uppbyggande fritidssysselsättning. Yttringar av ett osunt nöjesliv och ett vinstbegär, som ockrar på mänsklig svaghet, skola effektivt bekämpas. Respekten för andliga, religiösa och etiska värden måste upprätthållas, så att den allvarliga livssyn, som hör till vårt folks värdefullaste arv och som i den kristna kulturen har sitt starkaste fäste, bevaras och vidgas.